

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 1001.18.2024
Dyrektora OPS Marki z dnia 14 sierpnia 2024 roku

STANDARDY

OCHRONY

MAŁOLETNICH

Ośrodek Pomocy Społecznej w Markach

2024

Spis treści

1. Podstawy prawne.....	3
2. Wykaz pojęć i skrótów.....	3
3. STANDARD I. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem	5
3.1 Wprowadzenie do standardu i wskaźniki realizacji	5
3.2 Zadania i kompetencje osób odpowiedzialnych za kwestie związane z ochroną dzieci. 6	6
3.3 Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci	7
3.4 Identyfikowanie dzieci zagrożonych krzywdzeniem i monitorowanie problemów społecznych w środowisku lokalnym.	8
3.5 Odpowiedzialność za zgłaszanie incydentów i zdarzeń związanych z krzywdzeniem dzieci.....	9
3.6 Sposób dokumentowania i przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru i bezpieczeństwu dziecka	10
3.7 Zapobieganie krzywdzeniu dzieci podczas organizacji imprez oraz w trakcie realizacji kampanii projektów i programów.	11
3.8 Zasady bezpiecznej relacji personel – dziecko.....	12
3.9 Zasady ochrony wizerunku dzieci.....	15
4.STANDARD II. Personel zapobiegający krzywdzeniu dzieci	17
4.1 Wprowadzenie do standardu i wskaźniki realizacji	17
4.2 Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu.....	17
4.3 Edukacja personelu	19
5.STANDARD III. Procedury postępowania w przypadku ujawnienia krzywdzenia dziecka i zagrożenia jego dobra i bezpieczeństwa	20
5.1 Wprowadzenie do standardu i wskaźniki realizacji	20
5.2 Interwencje związane z krzywdzeniem lub podejrzeniem krzywdzenia dziecka, bezpośrednio niezagrażającym życiu i zdrowiu	20
5.3 Interwencje związane z bezpośrednim zagrożeniem zdrowia lub życia dziecka.....	22
5.4 Zasady udzielania pomocy i plan wsparcia dziecka.	25
6 STANDARD IV. Monitoring.....	26
6.1 Osoba odpowiedzialna za monitoring Polityki i Standardów.....	26

1. Podstawy prawne

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424),
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2024 r. poz. 734),
- 3) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2023 r. poz. 1870),
- 4) Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 1606),
- 5) Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2024 r. poz. 177 ze zm.),
- 6) Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. 2019 r. poz. 1781),
- 7) Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 roku (Dz.U. z 1991 nr 120, poz. 526),
- 8) Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2012 r. poz. 1169),
- 9) Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997 nr 78 poz. 483),
- 10) Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2024 r. poz. 560),
- 11) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2809),
- 12) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/we (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) z dnia 27 kwietnia 2016 r. (Dz.Urz.U.E.L Nr 119, str. 1),
- 13) Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Marki na lata 2024- 2028.

2. Wykaz pojęć i skrótów

1. **OPS Marki** - Ośrodek Pomocy Społecznej Markach. Jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie miasta Marki.
2. **Dyrektor** - należy przez to rozumieć Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Markach.
3. **Personel** – za personel uznaje się wszystkich pracowników i współpracowników OPS Marki i CWR Pomost, niezależnie od podstawy zatrudnienia (w tym osoby świadczące usługi w oparciu o umowy o pracę, umowy cywilnoprawne, wolontariuszy, studentów, rezydentów, stażystów, praktykantów), zajmowanego stanowiska (pracownicy socjalni, psychologowie, psychoterapeuci, personel administracyjny, pomocniczy, w tym sprzątający i pilnujący porządku).

4. **Personel pracujący z dziećmi i rodzinami** – wszyscy pracownicy socjalni OPS Marki, asystenci rodziny, kierownicy działów, osoby współpracujące tj. psychologowie, psychoterapeuci, asystenci osobiści osób niepełnosprawnych, osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usługi opieki wytchnieniowej itp. - o ile pracują z dziećmi i rodzinami, z wyłączeniem personelu pomocniczego, osób sprzątających, dozorczy, pracowników administracyjnych.
5. **Pracownik OPS Marki** – osoba zatrudniona w OPS Marki na podstawie umowy o pracę.
6. **NK** - Niebieska Karta jest procedurą, podejmowaną w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej, określoną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
7. **Standardy** – niniejszy dokument wynikający z obowiązku określonego w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
8. **Polityka** – Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, dokument wewnętrzny będący częścią niniejszych Standardów, określonych w nich jako Standard I.
9. **Dziecko** to każda osoba która nie ukończyła 18. roku życia.
10. **Opiekun dziecka** to osoba uprawniona do jego reprezentowania – rodzic, opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem dziecka jest również jego rodzic zastępczy i/lub opiekun faktyczny.
11. **Opiekun faktyczny** to osoba, która rzeczywiście sprawuje opiekę nad dzieckiem, jednak nie wynika ona z obowiązku ustawowego.
12. **Krzywdzenie dziecka** to każde działanie lub bezczynność jednostki, instytucji lub jakiegokolwiek osoby, będące czynem zabronionym lub czynem karalnym na szkodę dziecka, np. złe traktowanie, zaniedbanie, wykorzystanie seksualne i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, których skutkiem jest faktyczna lub potencjalna krzywda dziecka, deprecjacja praw i swobód dzieci i/lub zakłócenie ich optymalnego rozwoju. Krzywdzeniem dziecka jest także zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie i takie formy przemocy jak przemoc fizyczna, psychiczna, emocjonalna, cyberprzemoc.
13. **Rejestr** - Rejestr Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym to rejestr obywateli polskich prowadzony przez Ministra Sprawiedliwości, którzy dopuścili się przestępstwa z pobudek seksualnych, wprowadzony na mocy ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.
14. **Osoba odpowiedzialna za monitorowanie Polityki i pozostałych Standardów** to wyznaczony w formie zarządzenia wydanego przez Dyrektora pracownik OPS Marki, sprawujący monitoring nad realizacją Standardów w OPS Marki.
15. **Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem** to wyznaczony w formie zarządzenia wydanego przez Dyrektora pracownik OPS Marki, dla którego określono zadania w Standardach.

16. **Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka. Ustawa z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.)
17. **CWR Pomost-** Centrum Wspierania Rodzin Pomost w Markach, jednostka specjalistycznego poradnictwa będąca komórką organizacyjną OPS Marki.

3. STANDARD I. Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem

3.1 Wprowadzenie do standardu i wskaźniki realizacji

- 3.1.1 Niniejsza Polityka ma za cel wspierać członków personelu w realizowaniu prawnego i społecznego obowiązku reagowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka. Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, psycholodzy i psychoterapeuci jako osoby odpowiednio przygotowane do rozpoznawania kryzysów rodzinnych pełnią jedną z najważniejszych ról w procesie rozpoznawania krzywdzenia dziecka.
- 3.1.2 Polityka dotyczy całego personelu.
- 3.1.3 Dyrektor zatwierdził Politykę jako jeden z elementów Standardów w formie zarządzenia i odpowiada za jej wdrażanie i nadzorowanie.
- 3.1.4 Dyrektor wyznaczył osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Polityki i Standardów oraz osobę odpowiedzialną za ochronę dzieci przed krzywdzeniem, dla których zadania zostały określone w treści Standardów.
- 3.1.5 Polityka została skonsultowana z pracownikami OPS Marki.
- 3.1.6 Polityka określa:
- a) zadania i kompetencje osób odpowiedzialnych za kwestie związane z ochroną dzieci,
 - b) rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci,
 - c) kwestie odpowiedzialności za zgłaszanie incydentów i zdarzeń związanych z krzywdzeniem dzieci,
 - d) sposoby identyfikacji dzieci zagrożonych krzywdzeniem,
 - e) zasady dokumentowania i przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka
 - f) kwestie zapobiegania krzywdzeniu dzieci podczas organizacji imprez oraz w trakcie realizacji kampanii projektów i programów,
 - g) zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko,
 - h) zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.
- 3.1.7 Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu i wszystkich mieszkańców miasta Marki. Tekst Polityki został opublikowany na stronie internetowej www.ops.marki.pl oraz jest dostępny w widocznym miejscu w jej siedzibie. Polityka zawiera także wersję skróconą dostępną i zrozumiałą dla dzieci.

3.2 Zadania i kompetencje osób odpowiedzialnych za kwestie związane z ochroną dzieci.

3.2.1 **Osobą odpowiedzialną za nadzór nad realizacją Polityki jest** Dyrektor, do którego zadań należy m.in.:

- a) zapoznanie personelu ze Standardami,
- b) ustalanie planu szkoleniowego i organizacja szkoleń z zakresu ochrony dzieci przed krzywdzeniem,
- c) dbałość o udostępnienie Polityki i pozostałych Standardów na stronie internetowej OPS Marki,
- d) przygotowanie personelu do stosowania Polityki i pozostałych Standardów przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu zmian w ty dokumencie,
- e) delegowanie zadań oraz odpowiedzialności związanych z realizacją Polityki i pozostałych Standardów do odpowiednich komórek oraz monitoring ich realizacji.

3.2.2 **Osobą odpowiedzialną za ochronę dzieci przed krzywdzeniem** jest wyznaczony przez Dyrektora pracownik OPS Marki, do którego zadań należy:

- a) przyjęcie zgłoszenia o ujawnieniu symptomów krzywdzenia dziecka, lub zdarzeniach zagrażających dobru dziecka,
- b) prowadzenie rejestru zgłoszeń i rejestru interwencji, zawierających co najmniej liczbę poszczególnych przypadków krzywdzenia, ze wskazaniem jednostki zgłaszającej, osoby podejrzanego za krzywdzenie (rodzic/opiekun prawny, członek Personelu) oraz rodzaju podjętej interwencji (zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, wnioski o wgląd w sytuację rodziny, wszczęcie procedury Niebieskie Karty) oraz daty interwencji,
- c) zabezpieczanie dokumentacji i odpowiedzialność za to, żeby wszystkie informacje zostały odnotowane w [Formularzu zgłoszenia przypadku krzywdzenia](#),
- d) zainicjowanie interwencji,
- e) informowanie kierownictwa OPS Marki o wynikach poczynionych działań.

3.2.3 Pracownik OPS Marki wyznaczony przez Dyrektora do pełnienia funkcji osoby odpowiedzialnej za ochronę dzieci przed krzywdzeniem powinien w ocenie dyrekcji:

- a) wyróżniać się empatią i zrozumieniem problemów dzieci,
- b) umieć komunikować się z dziećmi w sposób dostosowany do ich wieku i rozwoju,
- c) charakteryzować się spokojem i mieć dobrą opinię wśród dzieci oraz pracowników,
- d) posiadać pozytywną ocenę pracy,
- e) posiadać wykształcenie wyższe pedagogiczne lub psychologiczne
- f) posiadać umiejętności organizacyjne oraz potrafić doradzać innym pracownikom co do stosowania niniejszej Polityki i pozostałych Standardów.

3.2.4 **Osobami odpowiedzialnymi za udzielanie dzieciom wsparcia** jest personel pracujący z dziećmi i rodzinami do którego zadań należy:

- a) opracowanie planu wsparcia dziecka, w tym we współpracy z CWR Pomost, o ile dziecko korzysta ze wsparcia tej placówki,
 - b) współpraca ze specjalistami udzielającymi wsparcia,
 - c) koordynowanie i monitorowanie wsparcia udzielanego dziecku,
 - d) przekazywanie rekomendacji zwiększających bezpieczeństwo dzieci do osoby odpowiedzialnej za monitoring Polityki i pozostałych Standardów.
- 3.2.5 W sytuacji nieobecności osoby, której działania zostały określone w pkt 3.2.2 Dyrektor wyznacza dodatkowo osoby zastępujące do realizacji powyższych działań.
- 3.2.6 Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem nie działa samodzielnie, zawsze konsultuje się z członkami personelu, dyrekcją i innymi podmiotami.

3.3 Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci

W OPS Marki wdrożono zasady rozpoznawania i reagowania na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci, poprzez realizację przez personel poniższych czynności:

- 3.3.1 Pracownicy są szkoleni zgodnie z planem szkoleniowym z zasad dotyczących rozpoznawania i reagowania na podejrzenie, że dziecko doświadcza jakichkolwiek form krzywdzenia.
- 3.3.2 Personel pracujący z dziećmi i rodzinami zna czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia (wykaz wg. **Załącznika Nr 1** do Standardów) i w ramach wykonywania codziennych obowiązków, jest odpowiedzialny za zwracanie szczególnej uwagi na różnorodne czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
- 3.3.3 Każdy członek personelu pracującego z dziećmi i rodzinami, rozpoczynający pracę z rodziną lub w toku pracy z rodziną, dokonuje analizy w oparciu o *Wykaz czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dziecka* (Załącznik Nr 1 do Standardów). Analizę dołącza się do dokumentacji dziecka/ rodziny.
- 3.3.4 Analizę czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci należy powtórzyć w pewnych odstępach czasu (raz w roku), o ile rodzina nadal pozostaje w kręgu zainteresowania OPS Marki lub CWR Pomost, co pozwoli na uchwycenie zmian zachodzących w funkcjonowaniu rodziny.
- 3.3.5 W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka oraz występującymi z tego powodu trudnościami w funkcjonowaniu członków rodziny np. występującymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi, personel pracujący z dziećmi i rodzinami podejmuje rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi lub faktycznymi, przekazując informację na temat zaobserwowanych czynników ryzyka oraz dostępnej oferty wsparcia, motywując ich do szukania dla siebie pomocy. Z przebiegu rozmowy sporządza się notatkę wg wzoru stanowiącego **Załącznik Nr 2** do Standardów.
- 3.3.6 W przypadku zidentyfikowania symptomów krzywdzenia dziecka personel pracujący z dziećmi i rodzinami podejmuje czynności określone w rozdziale 5

niniejszych Standardów. Fakt zidentyfikowania symptomów krzywdzenia u dziecka podlega obowiązkowemu odnotowaniu w dokumentacji służbowej.

3.3.7 Personel pracujący na co dzień z dziećmi i rodzinami na bieżąco monitoruje dobrostan dzieci.

3.4 Identyfikowanie dzieci zagrożonych krzywdzeniem i monitorowanie problemów społecznych w środowisku lokalnym.

- 3.4.1 Pracownik socjalny rozpoznaje środowisko wykonując codzienne czynności służbowe w formie m.in. przeprowadzania wywiadów środowiskowych.
- 3.4.2 Personel pracujący z dziećmi i rodzinami w sytuacji spotkań z rodzicem/ opiekunem dziecka do lat 3 zwraca uwagę na relację matki z dzieckiem. W szczególności obserwuje reakcje matki na potrzeby niemowlęcia wyrażane płaczem.
- 3.4.3 Pracownik socjalny, asystent rodziny lub inny pracownik na co dzień pracujący z dzieckiem i rodziną, w której pojawił się noworodek, utrzymuje regularny kontakt z położną środowiskową i pozyskuje informacje dotyczące przebiegu opieki nad noworodkiem i oceny relacji rodziny z noworodkiem, w tym: obserwacji i oceny rozwoju fizycznego, stanu skóry i błon śluzowych, rozwoju psychoruchowego oraz funkcjonowania narządów zmysłów, oceny odruchów noworodka, wykrywania objawów patologicznych.
- 3.4.4 W sytuacji, gdy pracownik socjalny, asystent rodziny lub inny pracownik na co dzień pracujący z dzieckiem i rodziną w której pojawił się noworodek, poweźmie informację, iż rodzina nie korzysta z usług położnej środowiskowej – obejmuje rodzinę szczególnym monitoringiem i zwiększa częstotliwość wizyt w środowisku.
- 3.4.5 Wskazane jest, aby podczas przebywania w tzw. rejonie pracy socjalnej pracownik socjalny rozeznawał poprzez obserwację i informacje płynące ze środowiska sąsiedzkiego zapotrzebowanie na pomoc społeczną innych rodzin zamieszkujących w bliskiej okolicy.
- 3.4.6 Pracownik socjalny na bieżąco udziela informacji o świadczonej przez OPS Marki pomocy i dystrybuje ulotki „Kim jest pracownik socjalny” oraz „Asystent rodziny” i inne ulotki związane m.in. z przeciwdziałaniem przemocy domowej, profilaktyce uzależnień itp.
- 3.4.7 Pracownik socjalny na co dzień współpracuje z organizacjami pozarządowymi w szczególności prowadzącymi placówki wsparcia dziennego i pozyskuje informacje o sytuacjach mogących rodziców zapotrzebowanie na pomoc społeczną i wsparcie rodziny.
- 3.4.8 OPS Marki prowadzi kampanie informacyjne za pośrednictwem stron internetowych, profili społecznościowych i mediów lokalnych.
- 3.4.9 W sytuacji publikacji artykułu w lokalnych mediach o treści dotyczącej oferty pomocy świadczonej przez OPS, pracownik socjalny i inni pracownicy zaangażowani w pracę z rodziną, dokonują przy okazji dystrybucji gazety świadcząc pracę w środowisku.

- 3.4.10 Jako dobrą praktykę wskazuje się, na uczestnictwo pracowników socjalnych i asystentów rodziny oraz innych pracowników zaangażowanych w pracę z rodziną, w piknikach, festynach i innych wydarzeniach lokalnych, podczas których OPS Marki ma swoje stoisko.
- 3.4.11 Podczas festynów i pikników, pracownicy nawiązują relacje z mieszkańcami i dystrybuują ulotki z aktualną ofertą pomocy.
- 3.4.12 Pracownik socjalny pozostaje w ścisłym kontakcie z dzielnicowymi KP Marki i zwraca się z prośbą o informacje dot. interwencji w środowiskach, w których istnieje podejrzenie zagrożenia dobra dziecka.
- 3.5 Odpowiedzialność za zgłaszanie incydentów i zdarzeń związanych z krzywdzeniem dzieci**
- 3.5.1 Jeśli widzisz lub podejrzewasz, że dziecku dzieje się krzywda, reaguj.
- 3.5.2 Naruszenie obowiązku reagowania może zostać uznane za ciężkie naruszenie obowiązków pracowniczych lub kontraktowych i jako takie prowadzić do rozwiązania umowy z osobą dopuszczającą się tego naruszenia.
- 3.5.3 Osoba zgłaszająca zdarzenia krzywdzenia może dokonać zgłoszenia w następujący sposób:
- a) osobiście do osoby odpowiedzialnej za ochronę dzieci przed krzywdzeniem,
 - b) telefonicznie do osoby odpowiedzialnej za ochronę dzieci przed krzywdzeniem (numer telefonu dostępny na stronie www),
 - c) na adres e-mail do osoby wyznaczonej w OPS Marki (e-mail na stronie www),
- 3.5.4 W sytuacji, gdy rodzic/opiekun lub inna osoba np. z personelu straszy dziecko, udziela mu nieprawdziwych informacji, bagatelizuje potrzeby i odczucia dziecka, zareaguj i przypomnij o zasadach komunikacji z dzieckiem.
- 3.5.5 Jeżeli coś w zachowaniu dziecka lub rodzica/opiekuna budzi twój niepokój, poproś inną osobę z personelu o obecność podczas spotkania/ badania/ wizyty w środowisku.
- 3.5.6 Zwróć uwagę na to, aby na terenie OPS Marki i CWR Pomost przebywały wyłącznie osoby uprawnione.
- 3.5.7 Dokumentuj każde działanie zgodnie z zasadami określonymi w punkcie 3.3 niniejszej Polityki.
- 3.5.8 Pamiętaj, że w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych jesteś zobowiązany/a do zachowania poufności, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
- 3.5.9 W przypadku podejrzenia, że opuszczenie przez dziecko OPS Marki i CWR Pomost w towarzystwie rodzica lub opiekuna będzie godziło w dobro dziecka, w tym zagrażało jego bezpieczeństwu, należy uniemożliwić oddalenie się dziecka i niezwłocznie wystąpić do sądu rodzinnego o wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych.

- 3.6 **Sposób dokumentowania i przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru i bezpieczeństwu dziecka**
- 3.6.1 Podejrzanie krzywdzenia dziecka, niezależnie od osoby podejrzanej za krzywdzenie, jest zdarzeniem niepożądanym i jako takie podlega konieczności udokumentowania w *Formularzu zgłoszenia przypadku krzywdzenia* stanowiącego **Załącznik Nr 3** do Standardów. Kopię formularza załącza się do dokumentacji dziecka/rodziny.
- 3.6.2 W wyniku analizy zgłoszenia, w szczególności w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia dziecka, potwierdzającej konieczność zastosowania działań określonych w rozdziale 5 niniejszych Standardów, osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem wypełnia część 1 *Karty interwencji* wg **Załącznika Nr 4** do Standardów. Kopię karty interwencji załącza się do dokumentacji dziecka/rodziny.
- 3.6.3 Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem przekazuje *Kartę interwencji* do Zespołu ds. interwencji i przeciwdziałania przemocy w OPS Marki celem dalszego procedowania.
- 3.6.4 Dalsze działania personelu dokumentowane są zgodnie z procedurami i przepisami dot. realizacji poszczególnych form wsparcia tj. w dokumentacji asystentów rodziny, dokumentacji pracy socjalnej, dokumentacji psychologiczno-terapeutycznej, dokumentacji dot. specjalistycznych usług opiekuńczych, dokumentacji grup diagnostyczno-pomocowych, oraz ze Standardem III opisanym w rozdziale 5.
- 3.6.5 W każdym rodzaju dokumentacji wymienionej powyżej powinien znaleźć się plan wsparcia dziecka, opis jego realizacji i ocena podjętych działań. Za opracowanie planu odpowiadają osoby odpowiedzialne za wsparcie dziecka, wskazane w *Formularzu zgłoszenia przypadku krzywdzenia*.
- 3.6.6 Dokumentacja ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru dziecka jest sporządzana w sposób jasny, konkretny i przejrzysty, aby można było ją łatwo zrozumieć i wykorzystać m.in. na potrzeby organów ścigania.
- 3.6.7 Projekty pism w trybie art. 109 k.r.o [Zagrożone dobro dziecka – zarządzenia sądu] przygotowywane są do akceptacji Dyrektora i zawierają wprost wnioski dotyczące w szczególności:
- zobowiązania rodziców oraz małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, realizowania innych form pracy z rodziną, skierować małoletniego do placówki wsparcia dziennego, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej lub skierować rodziców do placówki albo specjalisty zajmujących się terapią rodzinną, poradnictwem lub świadczących rodzinie inną stosowną pomoc z jednoczesnym wskazaniem sposobu kontroli wykonania wydanych zarządzeń;
 - określenia, jakie czynności nie mogą być przez rodziców dokonywane bez zezwolenia sądu, albo poddać rodziców innym ograniczeniom, jakim podlega opiekun;
 - poddania wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego;
 - skierowania małoletniego do organizacji lub instytucji powołanej do przygotowania zawodowego albo do innej placówki sprawującej częściową pieczę nad dziećmi;

- umieszczenia małoletniego w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka albo w instytucjonalnej pieczy zastępczej albo powierzyć tymczasowo pełnienie funkcji rodziny zastępczej małżonkom lub osobie, niespełniającym warunków dotyczących rodzin zastępczych, w zakresie niezbędnych szkoleń, określonych w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej albo zarządzić umieszczenie małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, w zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym lub w zakładzie rehabilitacji leczniczej.

3.6.8 Dokumentacja jest przechowywana w bezpiecznym miejscu wskazanym przez Dyrektora placówki do którego nie mają dostępu osoby nieuprawnione.

3.6.9 Dokumentacja jest przechowywana przez okres 5 lat, chyba że przepisy prawa przewidują dłuższy okres przechowywania.

3.7 Zapobieganie krzywdzeniu dzieci podczas organizacji imprez oraz w trakcie realizacji kampanii projektów i programów.

3.7.1 Podczas organizacji imprez należy mieć na względzie zasady bezpiecznych relacji pomiędzy:

- a) dziećmi będącymi odbiorcami działań a rodzicami, którzy są często uczestnikami wydarzeń,
- b) wykonawcami usług, a dziećmi będącymi uczestnikami imprez,
- c) personelem biorącym udział w wydarzeniach, a dziećmi uczestnikami wydarzeń, z którymi personel wchodzi w interakcje.

3.7.2 Rodzicom, wykonawcom i personelowi umożliwia zapoznanie się z Polityką poprzez zamieszczenie jej treści na stronie internetowej OPS Marki. W przypadku organizacji wydarzenia przez OPS Marki, obowiązek zapoznania się z Polityką umieszczany jest w regulaminie tego wydarzenia.

3.7.3 Dyrekcja OPS Marki podejmuje działania mające na celu usunięcie z wydarzeń osób zakłócających porządek, zachowujących się w sposób wulgarny i naruszających zasady bezpiecznych relacji.

3.7.4 W dokumentacji związanej z wyborem wykonawcy, który będzie świadczył usługi podczas wydarzenia w którym planowany jest udział małoletnich, zamieszcza się wymóg złożenia oświadczeń przez osoby reprezentujące wykonawcę pod rygorem odpowiedzialności karnej, dotyczących:

- a) niefigurowania w Rejestrze osób bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację zamówienia i biorących udział w wydarzeniu,
- b) braku karalności osób bezpośrednio odpowiedzialnych za realizację zamówienia i biorących udział w wydarzeniu,
- c) Zapoznania się z zasadami bezpiecznych relacji personel-dziecko i zasadami ochrony wizerunku zawartych w niniejszych Standardach przez osoby bezpośrednio odpowiedzialne za realizację zamówienia i biorące udział w wydarzeniu.

3.8 Zasady bezpiecznej relacji personel – dziecko

- 3.8.1 Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
- 3.8.2 Dziecko ma prawo, aby rodzice/opiekunowie towarzyszyli mu podczas udzielania pomocy i korzystania z usług OPS Marki i CWR Pomost zawsze, gdy tego potrzebuje.
- 3.8.3 Niniejsze zasady zostały spisane w celu określenia ram profesjonalnych relacji z dzieckiem i wskazania dobrych praktyk, a także zachowań, które nigdy nie powinny mieć miejsca.

ZAWSZE:

- 1) W komunikacji z dziećmi zachowuj cierpliwość i szacunek, używaj ciepłego tonu głosu i traktuj dzieci życzliwie.
- 2) Zanim rozpoczniesz z dzieckiem rozmowę, przedstaw się i powiedz, kim jesteś.
- 3) Słuchaj uważnie dzieci i udzielaj im odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji. Komunikując się staraj się by Twoja twarz była na poziomie twarzy dziecka.
- 4) W komunikacji z dzieckiem zachowaj uczciwość, tzn. mów prawdę i zwracaj uwagę innym członkom personelu na potrzebę mówienia dzieciom prawdy. Zawsze uwzględniaj kontekst (wiek, sytuację i poziom rozwoju dziecka).
- 5) Korzystaj z alternatywnych form komunikacji z dzieckiem, które tego potrzebuje.
- 6) Zapewnij dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo z jakąś sytuacją, zachowaniem czy słowami, mogą o tym powiedzieć Tobie albo wskazanej osobie i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
- 7) Zwracaj się do dziecka po imieniu w formie preferowanej przez dziecko.
- 8) Pamiętaj, że to dziecko jest podmiotem Twoich działań. Nie rozmawiaj z rodzicem/opiekunem w taki sposób, jakby dziecko było nieobecne podczas rozmowy.
- 9) Upewnij się, że dziecko wie o możliwości zadawania pytań osobom z personelu.
- 10) Współpracuj z rodzicami/opiekunami w procesie przygotowania i uspokojenia dziecka; spytaj, co dziecko lubi, na co reaguje niekorzystnie, a na co pozytywnie.
- 11) Szanuj prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności aby chronić dziecko, wyjaśnij to dziecku najszybciej jak to możliwe.
- 12) Uszanuj prawo dziecka do zmiany nastroju, zmiany zdania oraz potrzebę oswojenia się z nową sytuacją i miejscem.
- 13) Podejmując decyzje dotyczące dziecka, poinformuj o tym dziecko i staraj się brać pod uwagę jego oczekiwania. Oddaj mu sprawczość i możliwość decydowania o swoim zaangażowaniu w otrzymanie pomocy i dalszych planach dotyczących swojego rozwoju.
- 14) Doceniaj wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażuj i traktuj równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- 15) Informuj dziecko i rodziców/opiekunów o zasadach obowiązujących w OPS Marki i CWR Pomost. Podkreślaj znaczenie ich przestrzegania dla minimalizowania dyskomfortu wszystkich dzieci. Zachęcaj do czytania informacji.

- 16) Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie Twoich obowiązków służbowych.
- 17) Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, poinformuj o tym bezpośredniego przełożonego, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- 18) Dbaj o to, aby w przypadku indywidualnej rozmowy z dzieckiem, być w zasięgu wzroku lub słuchu innych członków personelu lub rodzica/ opiekuna dziecka. W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach (np. w CWR Pomost), kiedy musisz zostać z dzieckiem sam na sam, zawsze powiadamiasz inne osoby z personelu oraz poinformuj, w którym dokładnie miejscu będziesz przebywać wraz z dzieckiem.
- 19) Zachowuj szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania.
- 20) W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka np. potrzeby nauki tych czynności względem młodej matki lub np. podczas świadczenia usług opiekuńczych, asystencji osobistej, albo np. w czasie pracy asystenta rodziny, unikaj innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Należy zadbać o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała inna osoba, najlepiej rodzic/ opiekun.
- 21) Powinieneś być świadomy/a cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać dzieci, z którymi prowadzisz zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzystasz. Jeśli Twój profil jest publicznie dostępny, dzieci i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w Twoją cyfrową aktywność.
- 22) Komunikacja działań OPS Marki i CWR Pomost powinna być prowadzona poprzez ich oficjalne media społecznościowe. Możesz na swoim prywatnym profilu udostępniać posty w.w. Robiąc to lub publikując komentarze na portalach społecznościowych powinieneś kierować się uważnością na to, czy nie zagrażą dobru dziecka, nie wyrządzą mu krzywdy.

NIGDY:

- 23) Nie wolno Ci przejmować opieki nad dzieckiem i przewozić dzieci samodzielnie z wyjątkiem sytuacji określonych w art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
- 24) Nie wolno Ci krzywdzić, zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka.
- 25) Nie wolno Ci bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
- 26) Nie wolno Ci dotykać dziecka w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo interpretowany. Dopuszcza się przytrzymywanie dziecka w sytuacjach, gdy w żaden inny sposób nie można powstrzymać go od zachowań autoagresywnych lub agresywnych, kontuzją, upadkiem.

- 27) Nie wolno Ci angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- 28) Istnieją sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Jesteś zobowiązany/a jest do kierowania się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie).
- 29) Nie wolno Ci nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych (seksualne komentarze, żarty, gesty, udostępnianie treści erotycznych i pornograficznych).
- 30) Nie wolno Ci ukrywać kontaktu fizycznego z dzieckiem, ani łączyć go z jakąkolwiek gratyfikacją, ani też kontakt ten nie może wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze powinien poinformować o tym bezpośredniego przełożonego i postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji określoną w rozdziale 5 Standardów.
- 31) Nie wolno Ci zwracać się do dziecka po nazwisku.
- 32) Nie wolno Ci omawiać sytuacji dziecka ponad jego głowę, ignorując jego obecność.
- 33) Nie wolno Ci ograniczać możliwości pobytu rodzica przy dziecku. Nie lekceważ tego, że rodzic dobrze zna dziecko, jego potrzeby i upodobania.
- 34) Nie wolno Ci kontaktować się z dzieckiem w celach prywatnych, w szczególności bez wiedzy i zgody opiekuna dziecka osobiście, za pomocą telefonu, poczty elektronicznej, portali społecznościach itp.
- 35) W sytuacjach związanych z realizacją zadań statutowych OPS Marki dopuszcza się kontakt personelu z dzieckiem za zgodą opiekuna dziecka z wykorzystaniem telefonów, komunikatorów, poczty elektronicznej itp.
- 36) Nie wolno Ci rozpowszechniać treści niebezpiecznych lub niedozwolonych w tym:
 - treści obrazujących przemoc, obrażenia fizyczne lub śmierć (wypadki drogowe, okrucieństwo wobec zwierząt),
 - treści nawołujących do samookaleczeń lub samobójstw, bądź zachowań szkodliwych dla zdrowia, czy też zażywania niebezpiecznych substancji,
 - treści dyskryminacyjnych, zawierających postawy wrogości, nienawiści,
 - treści pornograficznych.
- 37) Nie wolno Ci nawiązywać kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych dla celów innych niż służbowe. Jednocześnie jeśli jesteś autorytetem obdarzonym zaufaniem i znana Tobie sytuacja dziecka sugeruje, że może ono szukać u Ciebie pomocy, można odstąpić od tej zasady.
- 38) Nie wolno Ci komentować wyglądu dzieci. Jeśli warunki fizyczne dziecka wymagają poprawy, przekaz te informacje na osobności, zachowując wyczucie i nie oceniając wyglądu.

- 39) Nie wolno Ci proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również nie wolno Ci używać ich w obecności dzieci.
- 40) Nie wolno Ci przyjmować pieniędzy i prezentów od dziecka, ani rodziców/ opiekunów dziecka. Nie wchodzi w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Wyjątkiem mogą być drobne słodkie upominki lub praca wykonana przez dziecko.
- 41) Nie wolno Ci zapraszać dzieci do swojego prywatnego mieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy (kontakty przez prywatne kanały komunikacyjne i media).
- 42) Nie wolno Ci ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci i rodziców. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
- 43) Nie wolno Ci wyciągać pochopnych wniosków o dziecku i rodzinie, jeśli nie są uzasadnione profesjonalną wiedzą i oceną.
- 44) Nie wolno Ci dopuszczać do sytuacji, w których dzieci i ich rodzice/opiekunowie czują się dyskryminowani lub otrzymują niższy standard usługi.
- 45) Nie wolno Ci mówić nieprawdy, np. twierdząc, że dziecko nie będzie się stresowało, kiedy wiesz, że może doświadczać stresu.

3.9 Zasady ochrony wizerunku dzieci

- 3.9.1 Personelowi nie wolno rejestrować w żadnej formie wizerunku dziecka za pośrednictwem prywatnego sprzętu do rejestrowania (smartfon, aparat cyfrowy etc.)
- 3.9.2 Personelowi nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) na terenie OPS Marki i CWR Pomost.
- 3.9.3 Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, wycieczka, krajobraz, impreza, wydarzenie - personel może rejestrować wizerunek dziecka wyłącznie za pomocą sprzętu służbowego. Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na utrwalenie wizerunku dziecka wówczas nie jest wymagana, należy jednak poinformować rodziców/ opiekunów, że wydarzenie będzie rejestrowane.
- 3.9.4 Rejestrowanie wizerunku dziecka w sytuacjach określonych w pkt 3 powinno być wykonywane w taki sposób, aby dziecko nie było zwrócone twarzą wprost do obiektywu, zaleca się rejestrowanie z tyłu lub kierując obiektyw na poszczególne elementy np. dłonie wykonujące pracę plastyczną. Zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci.
- 3.9.5 W sytuacji uwidocznienia twarzy dziecka, podczas rejestracji zwraca się uwagę na to, aby dziecko znajdowało się w grupie innych osób (nigdy samodzielnie).
- 3.9.6 Przed publikacją utrwalonych obrazów np. w mediach społecznościowych, zaleca się obróbkę graficzną w postaci „rozmycia” twarzy dziecka.

Zasady rejestrowania i publikacji wizerunku dziecka przez osoby trzecie i media

- 3.9.7 W sytuacjach, w których rodzice/ opiekunowie lub odbiorcy wydarzeń i uroczystości itd. rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku personel na początku każdego z tych wydarzeń lub i w trakcie jego trwania informuje o tym, że:
- wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/ nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/ opiekunów prawnych,
 - zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice lub opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę,
 - przed publikacją zdjęcia/ nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.
- 3.9.8 Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście) lub dzieci uczestniczą w wydarzeniach, imprezach rejestrowanych przez media należy zadbać o bezpieczeństwo dzieci poprzez:
- zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
 - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 - niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru personelu,
 - poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia.
- 3.9.9 Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez OPS Marki wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrektora. W takiej sytuacji kierownictwo upewnia się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na publikację wizerunku ich dzieci. Należy zebrać informacje o:
- imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę,
 - uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał,
 - podpisanej deklaracji o zgodności podanych informacji ze stanem faktycznym.

Zasady przechowywania zdjęć i nagrań

- 3.9.10 OPS Marki przechowuje materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci: nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafie, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez OPS Marki.
- 3.9.11 OPS Marki nie przechowuje materiałów elektronicznych zawierających wizerunek dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).

3.9.12 OPS Marki nie wyraża zgody na używanie przez pracowników osobistych urządzeń rejestrujących, jedynym sprzętem, który jest używany w jednostce to urządzenia rejestrujące należące do OPS Marki.

4. STANDARD II. Personel zapobiegający krzywdzeniu dzieci

4.1 Wprowadzenie do standardu i wskaźniki realizacji

- 4.1.1 Cały personel zwraca baczność uwagę na sygnały, które mogą wskazywać na to, że dziecko potrzebuje pomocy. Personel potrafi rozpoznawać czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
- 4.1.2 Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do wdrożenia standardów jest Dyrektor.
- 4.1.3 OPS Marki wyznaczył osobę odpowiedzialną za ochronę dzieci przed krzywdzeniem.
- 4.1.4 Wobec personelu OPS Marki pozyskuje dane z Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.
- 4.1.5 Personel składa oświadczenie o znajomości Standardów i zobowiązaniu do ich przestrzegania, a każda nowozatrudniona osoba jest zobowiązana do zapoznania się z tym dokumentem, co potwierdza złożeniem podpisu na dokumencie.
- 4.1.6 Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu wskazujące jakie zachowania w OPS Marki są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem.
- 4.1.7 OPS Marki wdrożył zasady bezpiecznej rekrutacji.
- 4.1.8 OPS Marki zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz opracował plan szkoleniowy na dany rok.

4.2 Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

- 4.2.1 OPS Marki dba, aby osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie, stażyści, praktykanci oraz wolontariusze) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz były dla nich bezpieczne. Aby sprawdzić powyższe, w tym stosunek osoby zatrudnianej do dzieci i podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw, OPS Marki może żądać danych (w tym dokumentów) dotyczących wykształcenia, kwalifikacji zawodowych, przebiegu dotychczasowego zatrudnienia kandydata/kandydatki.
- 4.2.2 W każdym przypadku OPS Marki musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia. OPS Marki powinna zatem znać imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia, dane kontaktowe osoby zatrudnianej.

- 4.2.3 OPS Marki może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
- 4.2.4 Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki. Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
- 4.2.5 OPS Marki nie może samodzielnie prowadzić tzw. screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają ją w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych oraz Kodeksu pracy.
- 4.2.6 Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z kontaktem z małoletnimi OPS Marki, niezależnie od podstawy nawiązania stosunku pracy oraz terminu jej trwania, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym oraz Rejestrze osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.
- 4.2.7 Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
- 4.2.8 OPS Marki przed zatrudnieniem pracownika uzyskuje od kandydatki/ kandydata informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
- 4.2.9 Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinna przedłożyć OPS Marki informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
- 4.2.10 OPS Marki ma prawo pobrać od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- 4.2.11 Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu

lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

4.2.12 Od osoby rekrutowanej wymaga się złożenia oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych.

4.2.13 Osoba przyjęta na stanowisko związane z pracą z dziećmi musi bezwzględnie podpisać następujące oświadczenia:

- a) oświadczenie o zapoznaniu się i zobowiązaniu do przestrzegania Standardów – **Załącznik Nr 5** do Standardów,
- b) oświadczenie o krajach zamieszkania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska - **Załącznik Nr 6** do Standardów,
- c) oświadczenie dotyczące niekaralności za przestępstwa na szkodę dzieci (jeżeli z ważnych powodów nie może przedstawić informacji niekaralności pochodzącej z krajowych rejestrów karnych)– **Załącznik Nr 7** do Standardów.

4.2.14 Brak zgody na podpisanie któregośkolwiek dokumentu wymienionego w ust. 4.2.13 uniemożliwia nawiązanie z tą osobą jakiegokolwiek stosunku prawnego (zawarcie umowy o pracę lub współpracy).

4.3 Edukacja personelu

4.3.1 OPS Marki zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci, procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia, odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji, procedury „Niebieskie Karty”.

4.3.2 Każdy nowo przyjęty członek personelu oraz raz na dwa lata każdy członek personelu pracujący z dziećmi i rodzinami przechodzi przeszkolenie w zakresie zapisów Polityki i pozostałych Standardów, a także w zakresie poszerzania umiejętności dotyczących rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci.

4.3.3 Szkolenia są organizowane w różnorodnej formie, w zależności od potrzeb personelu, np. w formie webinarów, warsztatów praktycznych, szkoleń edukacyjno-rozwojowych, zarówno stacjonarnie, jak i online, materiałów edukacyjnych do własnej nauki itp.).

4.3.4 OPS Marki i CWR Pomost inicjuje i prowadzi działania edukacyjne z obszaru ochrony dzieci przed krzywdzeniem (np. w formie ulotek informacyjnych, plakatów, warsztatów) skierowane do dzieci (w sposób dostosowany do ich wieku, percepcji i możliwości poznawczych) oraz ich opiekunów, w szczególności na temat:

- a) sposobów unikania zagrożeń oraz reagowania na nie w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
- b) zasad bezpiecznych relacji z rówieśnikami, pożądanych postaw w kontaktach pomiędzy dziećmi,
- c) dostępu do informacji, gdzie mogą szukać pomocy.

4.3.5 W sytuacji aktualizacji Standardów członkowie personelu są informowani o wprowadzanych zmianach, a w razie potrzeby szkolenie jest powtarzane.

5.STANDARD III. Procedury postępowania w przypadku ujawnienia krzywdzenia dziecka i zagrożenia jego dobra i bezpieczeństwa

5.1 Wprowadzenie do standardu i wskaźniki realizacji

- 5.1.1 OPS Marki wypracował procedury, które wskazują jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, innych małoletnich i osób trzecich. Procedury zawierają też informacje o ofercie wsparcia dostępnej dla dziecka krzywdzonego.
- 5.1.2 W miejscach, w których przebywają lub mogą przebywać dzieci w szczególności w CWR Pomost, udostępnia się materiały edukacyjne (broszury, ulotki, książki) dotyczące ich praw, ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem, a także numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.
- 5.1.3 OPS Marki zapewnia rodzicom i opiekunom w szczególności w CWR Pomost dostęp do danych kontaktowych placówek zapewniających pomoc i wsparcie w trudnych sytuacjach życiowych oraz do przydatnych informacji dotyczących możliwości podnoszenia umiejętności wychowawczych i ochrony dzieci przed krzywdzeniem
- 5.1.4 Wszyscy pracownicy mają dostęp do spisu instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, prokuratura, sąd rodzinny, ośrodek interwencji kryzysowej, pcpr, placówki ochrony zdrowia) wraz z danymi kontaktowymi.

5.2 Interwencje związane z krzywdzeniem lub podejrzeniem krzywdzenia dziecka, bezpośrednio niezagrażającym życiu i zdrowiu

- 5.2.1 W przypadku powzięcia przez członka personelu podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, lub zgłoszenia takiej okoliczności przez dziecko lub opiekuna dziecka, członek personelu zawsze ma obowiązek wypełnienia *Formularza zgłoszenia przypadku krzywdzenia* i przekazania go osobie odpowiedzialnej za ochronę dzieci przed krzywdzeniem.
- 5.2.2 W przypadku zgłoszenia telefonicznego lub e-mail *Formularz zgłoszenia przypadku krzywdzenia* wypełnia członek personelu odbierający zgłoszenie, a następnie przekazuje go osobie odpowiedzialnej za ochronę dzieci przed krzywdzeniem.
- 5.2.3 W przypadku, gdy krzywdzenia dziecka dopuściła się osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem, wówczas członek personelu, który dostrzegł krzywdzenie przekazuje informację o tym fakcie bezpośrednio do Dyrektora. W takim przypadku za prowadzenie interwencji odpowiedzialny jest Dyrektor, zgodnie z zapisami niniejszej procedury.

- 5.2.4 Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem po zapoznaniu się z opisem zawartym w *Formularzu zgłoszenia przypadku krzywdzenia*, dokonuje analizy w oparciu o zawarte w nim informacje oraz ustala, czy zdarzenie należy zakwalifikować jako zagrażające zdrowiu i życiu dziecka.
- 5.2.5 Zdarzenia naruszające bezpieczeństwo dziecka kwalifikowane jako bezpośrednio niezagrażające zdrowiu i życiu, to zdarzenia związane z doświadczaniem zaniedbania lub niewydolnością wychowawczą (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej, wagaruje itp.), a także zdarzenia związane z doświadczaniem przez dziecko jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze).
- 5.2.6 Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem przekazuje *Formularz zgłoszenia przypadku krzywdzenia* wraz z propozycją działań i wsparcia do Dyrektora, celem zatwierdzenia, z zastrzeżeniem pkt 5.2.5.
- 5.2.7 Osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem nie informuje Dyrektora o zgłoszeniu, jeżeli to zgłoszenie dotyczy Dyrektora lub osoby spowinowaczonej z Dyrektorem. W tym przypadku, osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem informuje o zgłoszeniu organ, który nadzoruje pracę Dyrektora tj. Burmistrza Miasta Marki, celem dalszej realizacji zgłoszenia w sposób zapewniający obiektywność.
- 5.2.8 W przypadku, gdy zgłoszone naruszenie bezpieczeństwa dziecka zakwalifikowano jako **bezpośrednio niezagrażające zdrowiu i życiu**, a osobą krzywdzącą jest:
- a) **Rodzic/ opiekun** – wówczas osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem proponuje formę wsparcia dziecka oraz wskazuje pracownika OPS Marki, który w ramach swoich kompetencji będzie miał za zadanie m.in:
 - zadbać o bezpieczeństwo dziecka,
 - porozmawiać z rodzicem/opiekunem i powiadomić o podjętych krokach, w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji,
 - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
 - podjąć współpracę z uprawnionymi podmiotami na rzecz diagnozy i pomocy rodzinie w celu wyeliminowania krzywdzenia dziecka,
 - sformułować plan wsparcia dziecka po ujawnieniu krzywdzenia, obejmującego w szczególności podjęcie działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa,
 - zgłosić do ZI podejrzenie wystąpienia przemocy domowej celem powołania przez ZI grupy diagnostyczno-pomocowej lub w przypadku uzasadnionego podejrzenia wystąpienia przemocy domowej - sporządzić formularz „Niebieska Karta – A” i przekazać go do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w terminie określonym w odrębnych przepisach,
 - koordynować wsparcie dziecka pozostając we współpracy z instytucjami.

Działaniami towarzyszącymi podejmowanymi w sytuacji, o której mowa w lit a) mogą być także m.in. skierowanie do Sądu Rodzinnego wniosku o wgląd w sytuację dziecka,

skierowanie do usługi pracy socjalnej, asystentury rodziny, usług psychoterapeutycznych CWR Pomost itp.

b) **Członek personelu** - wówczas osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem proponuje formę wsparcia dziecka oraz przekazuje sprawę do dalszego procedowania Dyrektorowi, który podejmuje następujące działania:

- zapewnia bezpieczeństwo dziecku poprzez niezwłocznie odsunięcie tej osoby od wszelkich form kontaktu z dziećmi, aż do czasu wyjaśnienia sprawy,
- w sytuacji, gdy zachowanie było jednorazowe i o niewielkiej intensywności wkroczenia w dobra dziecka, przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z personelem oraz udziela kary porządkowej, określonej w odrębnych przepisach. Jeśli zdarzenie będzie się powtarzać, rozwiązuje stosunek prawny z osobą krzywdzącą,
- w sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka, rozwiązuje stosunek prawny z osobą, która dopuściła się krzywdzenia.

c) **Osoba trzecia/obca** - wówczas osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem proponuje formę wsparcia dziecka oraz pracownika OPS Marki, który będzie miał za zadanie:

- zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- przeprowadzić rozmowę z rodzicami dziecka krzywdzonego oraz opracować działania naprawcze w formie planu wsparcia dziecka,
- powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
- przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą z osobą podejrzaną o krzywdzenie, o ile jest to możliwe,
- koordynować wsparcie dziecka pozostając we współpracy z instytucjami.

d) **Inne dziecko w wieku do lat 17** - wówczas osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem proponuje formę wsparcia dziecka oraz wskazuje pracownika OPS Marki, który będzie miał za zadanie:

- zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- przeprowadzić osobno rozmowę z rodzicami dziecka krzywdzonego i krzywdzącego oraz opracować działania naprawcze,
- powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
- zawiadomić sąd rodzinny wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny dziecka krzywdzącego.

5.3 Interwencje związane z bezpośrednim zagrożeniem zdrowia lub życia dziecka.

5.3.1 Zdarzenia naruszające bezpieczeństwo dziecka kwalifikowane jako zagrażające zdrowiu i życiu, to zdarzenia związane z doświadczaniem przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub innymi typami przestępstw na szkodę

małoletnich takich jak przestępstwo znęcania, gróźb, izolowania czy stosowania kar cielesnych. To także formy krzywdzenia związane z przemocą domową i w szczególności dotyczy to sytuacji, gdy opiekunowie są niezdolni do opieki nad dzieckiem z uwagi na nietrzeźwość lub wykazują agresję w stosunku do dziecka, albo też dzieci pozostają bez opieki. W takich sytuacjach istnieje obawa, że brak interwencji spowoduje nieodwracalne w konsekwencji skutki, które mogą doprowadzić do tragedii.

5.3.2 W sytuacji, gdy zgłoszone naruszenie bezpieczeństwa dziecka zakwalifikowano jako zagrażające zdrowiu i życiu, osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem, po otrzymaniu [Zgłoszenia przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka](#) proponuje wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za interwencję, wypełniając jednocześnie część 1 [Karty interwencji](#).

5.3.3 Interwencja prowadzona jest przez osoby zatrudnione w Zespole ds. interwencji i przeciwdziałania przemocy OPS Marki.

5.3.4 W przypadku, gdy zgłoszone naruszenie bezpieczeństwa dziecka zakwalifikowano jako **bezpośrednio zagrażające zdrowiu i życiu**, a osobą krzywdzącą jest:

a) **Rodzic/ opiekun** – wówczas osobą odpowiedzialną za interwencję będzie pracownik socjalny OPS Marki i w ramach swoich kompetencji będzie miał za zadanie m.in:

- zapewnić dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, zgodnie z trybem określonym w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej i przepisach wykonawczych do ustawy,
- niezwłocznie powiadomić sąd opiekuńczy, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili zapewnienia dziecku ochrony, o zapewnieniu dziecku ochrony,
- porozmawiać z rodzicem/opiekunem i powiadomić o podjętych krokach, w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji,
- sformułować plan wsparcia dziecka po ujawnieniu krzywdzenia, obejmującego w szczególności podjęcie działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa,
- sporządzić formularz „Niebieska Karta – A” i przekazać go do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w terminie określonym w odrębnych przepisach,
- zawiadomić prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa - jeśli zdarzenie ma charakter przestępstwa,
- koordynować wsparcie dziecka pozostając we współpracy z instytucjami.

b) **Członek personelu** - wówczas osobą odpowiedzialną za interwencję będzie Dyrektor i w ramach swoich kompetencji będzie miał za zadanie m.in:

- zawiadomić prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa - jeśli zdarzenie ma charakter przestępstwa,
- zapewnić bezpieczeństwo dziecku poprzez niezwłocznie odsunięcie tej osoby od wszelkich form kontaktu z dziećmi, aż do czasu wyjaśnienia sprawy, a w przypadku wszczęcia postępowania karnego, do czasu jego prawomocnego zakończenia,

- zapewnić dziecku dostęp do wsparcia psychologicznego,
 - przeprowadzić wewnętrzne postępowanie wyjaśniające,
 - w sytuacji potwierdzenia krzywdzenia zagrażającego zdrowiu i życiu dziecka – rozwiązać stosunek prawny z członkiem personelu.
 - c) **Osoba trzecia/obca** - wówczas osobą odpowiedzialną za interwencję będzie pracownik OPS Marki i w ramach swoich kompetencji będzie miał za zadanie m.in:
 - zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - przeprowadzić rozmowę z rodzicami dziecka krzywdzonego oraz opracować działania naprawcze w postaci planu wsparcia dziecka,
 - powiadomić o możliwości wsparcia psychologicznego,
 - zawiadomić prokuraturę o możliwości popełnienia przestępstwa - jeśli zdarzenie ma charakter przestępstwa.
 - d) **Inne dziecko w wieku do lat 17** - wówczas osobą odpowiedzialną za interwencję będzie pracownik socjalny OPS Marki i w ramach swoich kompetencji będzie miał za zadanie m.in:
 - zadbać o bezpieczeństwo dziecka i odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - jeżeli zdarzenie stanowi czyn karalny, poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie,
 - przeprowadzić osobno rozmowę z rodzicami dziecka krzywdzonego i krzywdzącego oraz opracować działania naprawcze w postaci planu wsparcia dziecka,
 - powiadomić dziecko o możliwości wsparcia psychologicznego
- 5.3.5 W przypadkach niejasnych lub wątpliwych osoba odpowiedzialna za interwencję konsultuje sprawę z co najmniej dwiema osobami z personelu, w szczególności z psychologiem. Osoba odpowiedzialna za interwencję może rozmawiać z osobami zaangażowanymi, w tym z dzieckiem, osobą podejrzewaną o krzywdzenie i świadkami.
- 5.3.6 W przypadku zdarzenia, co do którego zachodzi uzasadnione przypuszczenie lub zostało stwierdzone, że stanowi umyślny czyn zabroniony określony w Kodeksie karnym, popełniony przez rodzica albo opiekuna prawnego lub faktycznego, a którego konsekwencją jest śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu małoletniego, Dyrektor na podstawie art. 22i ust.1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu 8 zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich niezwłocznie zawiadamia o tym przewodniczącego Zespołu do spraw analizy zdarzeń, o którym mowa w art. 22 e ust. 1 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu 8 zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich realizowanej przez „Zespół do spraw analizy zdarzeń”, działającego przy Ministerstwie Sprawiedliwości.

- 5.3.7 Na każdym etapie sprawy, jeśli uzasadnia do interes dziecka i jego dobro, w szczególności w przypadkach bardziej skomplikowanych, osoby wyznaczone do wsparcia dziecka w ramach zgłoszenia, mają obowiązek powołania interwencyjnego zespołu specjalistów, w skład którego mogą wejść w szczególności: psycholog, wychowawca dziecka, pedagog szkolny, dyrekcja, kurator sądowy, pracownicy mający wiedzę, na temat sytuacji, w jakiej znajduje się dziecko.
- 5.3.8 Podczas spotkań, o których mowa powyżej specjaliści dokonują analizy sytuacji rodziny, proponują sugestie w planie wsparcia dziecka.
- 5.3.9 Ze spotkań specjalistów sporządza się protokół.

5.4 Zasady udzielania pomocy i plan wsparcia dziecka.

- 5.4.1 Wobec dziecka poddawanego krzywdzeniu należy opracować plan wsparcia. Dotyczy to sytuacji krzywdzenia przez osoby dorosłe (personel, inne osoby trzecie, rodziców/opiekunów prawnych) oraz inne dziecko. Plan powinien zawierać wskazania dotyczące podjęcia przez OPS Marki i CWR Pomost działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym:
- sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia,
 - wsparcia, jakie oferuje się dziecku,
 - skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
- 5.4.2 Plan wsparcia powinien być opracowany z opiekunami dziecka i omówiony z dzieckiem. W przypadku, gdy opiekun jest osobą krzywdzącą dziecko, wówczas plan należy opracować w porozumieniu z rodzicem niekrzywdzącym.
- 5.4.3 Jeżeli równolegle prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty”, w której małoletni uznany jest za osobę doznającą przemocy, plan wsparcia ustalany jest w ramach procedury NK.
- 5.4.4 Za przygotowanie i realizację planu wsparcia odpowiedzialny jest pracownik socjalny oraz członek personelu, wskazany w *Formularzu zgłoszenia...* realizujący swoje zadania w stosunku do rodziny, w której wystąpił przypadek krzywdzenia małoletniego.
- 5.4.5 Plan wsparcia jest regularnie monitorowany i dostosowywany do zmieniających się potrzeb dziecka przez wyżej wymienione osoby.
- 5.4.6 W opracowaniu planu wsparcia personel uwzględnił następujące czynniki:
- rodzaj krzywdzenia, którego doświadczyło dziecko,
 - stopień nasilenia krzywdzenia,
 - wpływ krzywdzenia na dziecko,
 - potencjalne ryzyko ponownego krzywdzenia dziecka
- 5.4.7 Ponadto w opracowaniu planu wsparcia dziecka po ujawnieniu krzywdzenia uwzględnia się przede wszystkim:
- rozmowę z dzieckiem, aby poznać jego potrzeby i oczekiwania,
 - zaangażowanie rodziców lub opiekunów dziecka w opracowanie planu wsparcia,

- c) współpracę z innymi specjalistami, którzy mogą udzielić dziecku niezbędnego wsparcia.

6 STANDARD IV. Monitoring

6.1 Osoba odpowiedzialna za monitoring Polityki i Standardów

6.1.1 **Osobą odpowiedzialną za monitoring Polityki i Standardów** jest wyznaczony przez Dyrektora pracownik OPS Marki, do którego zadań należy:

- a) monitorowanie realizacji Polityki i pozostałych Standardów,
- b) reagowanie na sygnały naruszenia Polityki i pozostałych Standardów,
- c) przeprowadzanie wśród pracowników OPS Marki raz na 12 miesięcy, ankiety monitorującej poziom realizacji Standardów oraz opracowanie na podstawie wypełnionych ankiet raport z monitoringu i przekazanie go Dyrektorowi. Wzór ankiety stanowi **Załącznik Nr 8** do Standardów,
- d) prowadzenie ewidencji personelu, który zapoznał się ze Standardami przed przystąpieniem do pracy albo po dokonaniu w niej zmian,
- e) koordynowanie prac związanych z aktualizacją Standardów i proponowanie w nich zmian,
- f) opracowywanie harmonogramów szkoleń i zakresu działań edukacyjnych.

6.1.2 Przyjęta Polityka i pozostałe Standardy są weryfikowane – przynajmniej raz w roku, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

6.1.3 W monitoringu biorą udział pracownicy wszystkich komórek OPS Marki realizujących pracę z dzieckiem i rodziną.

6.1.4 Sytuacje związane z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci są poddawane analizie, a wnioski i rekomendacje zawarte są w corocznym sprawozdaniu.

6.1.5 Na bazie sprawozdania co roku aktualizowana jest strategia wdrażania Standardów w sytuacjach tego wymagających aktualizacja Standardów może być dokonywana częściej niż 1 raz w roku.

WYKAZ CZYNNIKÓW RYZYKA I SYMPTOMÓW KRZYWDZENIA DZIECKA

Imię i nazwisko dziecka/dane adresowe

I. Należy zaznaczyć x przy danym czynniku ryzyka

CZYNNIKI RYZYKA

1. Czynniki ryzyka związane z osobą dziecka:

- niepełnosprawność fizyczna lub/ i psychiczna
- przewlekła choroba
- specyficzne zachowania dziecka (nadpobudliwość, moczenie nocne, trudności ze spaniem, trudności z jedzeniem etc.)
- deficyty rozwojowe (problemy z nauką)
- dziecko z poprzedniego związku (nieakceptowane przez drugiego partnera)
- wcześniactwo, pochodzenie z ciąży mnogiej, dzieci bliźniacze
- dziecko odseparowane od matki tuż po urodzeniu
- dziecko niespełniające oczekiwań rodziców (np. co do płci)
- dziecko urodzone po śmierci poprzedniego dziecka
- dziecko w wieku do lat 3

2. Czynniki ryzyka związane z osobą rodzica:

- wczesne lub późne rodzicielstwo
- znaczna różnica wieku między matką a ojcem (powyżej 8 lat)
- niechciana ciąża, krótkie odstępy pomiędzy kolejnymi porodami
- niewłaściwa opieka prenatalna
- depresja poporodowa
- aktualnie niesatysfakcjonujący związek z partnerem
- doświadczanie krzywdzenia w obecnym związku
- niewystarczające umiejętności rodzicielskie
- krzywdzenie w historii poprzednich związków
- doświadczanie krzywdzenia w dzieciństwie

- niepełnosprawność intelektualna, choroba psychiczna, zaburzenia osobowości
- niepełnosprawność fizyczna
- przewlekła choroba
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków, lekarstw etc.
- prostytuowanie się

3. Czynniki ryzyka wynikające ze struktury i funkcjonowania rodziny:

- struktura rodziny: rodzina niepełna, wielodzietna, zastępcza, adopcyjna
- samodzielne rodzicielstwo
- rodzina niepełna czasowo (np. z powodu wyjazdów rodziców za granicę)
- posiadanie dzieci z różnych związków
- związek nieformalny
- małżeństwo mieszane etnicznie
- przewlekła choroba lub niepełnosprawność w rodzinie
- zakłócenia w zakresie ról pełnionych przez poszczególnych członków rodziny (np. pełnienie przez dzieci ról dorosłych)
- niekorzystna sytuacja ekonomiczno-bytowa (np. trudne warunki mieszkaniowe – sanitarne, techniczne, zbyt duża liczba członków rodziny w jednym mieszkaniu/domu, bezrobocie, zadłużenia etc.)
- częste zmiany miejsca zamieszkania
- rodzina wyizolowana społecznie
- długotrwałe konflikty w pożyciu małżeńskim
- uprzednia karalność, pozostawanie w zainteresowaniu sądu/Policji
- pobyty w placówkach interwencyjnych.

Ważne !

W sytuacji wystąpienia co najmniej kilku czynników związanych z osobą dziecka, rodzica lub rodziny, należy rodzinę objąć szczególnym monitoringiem. Analizy występowania czynników ryzyka dokonujemy raz na rok.

Data przeprowadzenia analizy _____

Podpis personelu dokonującego analizy _____

Imię i nazwisko dziecka/dane adresowe

II. Należy zaznaczyć x przy danym symptomie krzywdzenia

SYMPTOMY KRZYWDZENIA

Symptomy fizyczne

- Dziecko jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach).
- Dziecko kradnie jedzenie, pieniądze itp.
- Dziecko żebrze.
- Dziecko jest głodne.
- Dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić. Obrażenia są w różnej fazie gojenia.
- Dziecko ma strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki
- Podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp. Dziecko często je zmienia.
- Dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody.
- Dziecko wyraża niechęć do przebijania się w towarzystwie innych.
- Dziecko ma otarcia naskórka, bolesność narządów płciowych i/lub odbytu.
- Dziewczynka w wieku poniżej 15 r.ż jest w ciąży.

Symptomy emocjonalne

- Dziecko boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu.
- Dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła.
- Dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, ból ręki, głowy, mdłości itp.
- Dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone, depresyjne itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.
- Dziecko ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet itp.).
- Dziecko używa środków psychoaktywnych.
- Dziecko nadmiernie szuka kontaktu z innym dorosłym (tzw. „lepkość” dziecka).

- Dziecko moczy i zanieczyszcza się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób.
- Problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem.
- W pracach artystycznych, rozmowach, zachowaniu dziecka zaczynają dominować elementy/motywy seksualne.
- Dziecko jest rozbudzone seksualnie niestosownie do wieku. Przejawia zachowania seksualne przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze.
- Dziecko ucieka z domu.
- Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka.
- Dziecko mówi o przemocy, opowiada o sytuacjach których doświadcza.
- Istnieje wyraźna przewaga w okazywaniu przez dziecko takich uczuć, jak złość, gniew, wrogość.
- Dziecko okazuje bardzo mało emocji zarówno pozytywnych, jak i negatywnych.
- Dziecko okazuje wzmożone wahania w ujawnianiu emocji, podczas rozmowy często zmienia się nastrój emocjonalny dziecka.
- Dziecko często okazuje smutek, znudzenie, przy jednoczesnym braku lub niewielkiej ilości uczuć pozytywnych.
- Dziecko czuje się zależne od innych, nie podejmuje wysiłku aby rozwiązać problem, lecz czeka, aż ktoś rozwiąże go za nie, często denerwuje się przy tym („nic sam nie mogę zrobić”, „inni muszą rozwiązać to za mnie”, „to nie zależy ode mnie”)
- Dziecko prezentuje w relacji głównie obojętność, brak zaufania i niechęć przed tym, aby otwierać się przed drugim człowiekiem, korzystać z jego pomocy.
- Dziecko podejrzewa, że inni mają złe intencje wobec niego.
- Dziecko wycofuje się z relacji z rówieśnikami.
- Dziecku brak entuzjazmu do wykonywania jakichkolwiek czynności.
- Dziecko nadmierne dąży do zyskania uwagi i troski otoczenia.
- Dziecko w wieku niemowlęcym bardzo rzadko płacze lub zanosi się płaczem nieustannie.

Symptomy rozwojowo-edukacyjne

- Dziecko nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.
- Dziecko nie ma przyborów szkolnych, odzieży, butów i innych przedmiotów codziennego użytku.
- Dziecko osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości.

- Dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu.
- Dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, w szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej.
- Można zaobserwować u dziecka spadek jakości wykonania zadań lub utratę zainteresowania zadaniami poznawczymi lub zanik wcześniej uzyskanych umiejętności.
- Dziecko prowokuje innych do tego, aby między nimi a dzieckiem miało miejsce wzajemne okazywanie wrogości.
- Dziecko nie wierzy we własne możliwości, jest przekonane, że nic mu się nie uda, nie umie, nie podejmuje nowych aktywności.
- Dziecko wypowiada się na temat swojej pseudowolności („Nikt nie będzie mi mówił, co mam robić”, „Nie muszę słuchać tego, co mówi moja matka”).
- Dziecko (w wieku szkolnym) ma niewidzialnych przyjaciół lub ma tendencje do opisywania swojego świata w nierealistyczny, magiczny sposób.
- Dziecko jest niechętnie do zabaw polegających na odgrywaniu ról.
- Dziecko często bawi się w ta sama zabawę, ma tendencje do powtarzania ciągle tych samych fragmentów zabawy lub jej całości.
- Można zaobserwować i dziecka opóźniony w stosunku do norm rozwojowych rozwój emocjonalny.

UWAGA!

Jeżeli z objawami u dziecka współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów to podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone jest szczególnie uzasadnione. W tej sytuacji personel zwraca szczególną uwagę na:

- Rodzic/opiekun podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka.
- Rodzic/opiekun odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka.
- Rodzic/ opiekun wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka
- Rodzic/opiekun mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”).
- Rodzic/opiekun poddaje dziecko surowej dyscyplinie, stosuje groźby, kary cielesne.

- Rodzic/ opiekun ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania zachowań, na które dziecko nie jest jeszcze gotowe).
- Rodzic/ opiekun wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie go w spory między opiekunami lub stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej).
- Rodzic/ opiekun nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji).
- Rodzic/ opiekun przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność.
- Rodzic/ opiekun jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka.
- Matka karmiąca piersią odrzuca potrzebę karmienia wyrażaną przez dziecko (nie podaje piersi „na żądanie”).
- Rodzic/ opiekun dziecka do lat 3 nie reaguje na płacz dziecka, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku.
- Rodzic/ opiekun jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia.
- Rodzic/ opiekun nie interesuje się losem i problemami dziecka.
- Rodzic/ opiekun często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa dziecko.
- Rodzic/ opiekun jest apatyczny, pogrążony w depresji.
- Rodzic/ opiekun zachowuje się agresywnie.
- Rodzic/ opiekun ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np.: reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie.
- Rodzic/ opiekun nie ma świadomości lub neguje potrzeby dziecka.
- Rodzic/ opiekun faworyzuje jedno z rodzeństwa.
- Rodzic/ opiekun przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (na przykład podczas zabawy).
- Rodzic/ opiekun nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Data przeprowadzenia analizy _____

Podpis personelu dokonującego analizy _____

NOTATKA Z PRZEBIEGU ROZMOWY
/czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka/

Marki, dnia _____

--

Imię i nazwisko dziecka/ dzieci/ dane adresowe

1	
2	
3	
4	

Imiona i nazwiska osób z którymi przeprowadzono rozmowę

WYKAZ ROZPOZNANYCH CZYNNIKÓW RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

1	
2	
3	
4	
5	

USTALENIA PODCZAS ROZMOWY Z RODZICAMI/OPIEKUNAMI/PERSONELEM

--

--

podpis członka personelu przeprowadzającego rozmowę

FORMULARZ ZGŁOSZENIA PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA

Marki, dnia _____

Imię i nazwisko dziecka krzywdzonego

Adres dziecka

Imię i nazwisko osoby/osób odpowiedzialnych za krzywdzenie/stopień pokrewieństwa

Adres osób odpowiedzialnych za krzywdzenie

OPIS SYTUACJI
/podejrzenie krzywdzenia/

podpis osoby dokonującej/ przekazującej zgłoszenie

Wypełnia osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem:

Zgłoszenie ocenia się jako zagrażające zdrowiu i życiu dziecka:

- TAK
- NIE

Proponuje się następujące formy wsparcia/ rodzaje oddziaływań :

- Zaproponowanie rodzicom/ opiekunom objęcie rodziny wsparciem asystenta rodziny
- Zaproponowanie rodzicom/ opiekunom objęcie dziecka i rodziny usługą pracy socjalnej
- Skierowanie dziecka i członków rodziny do CWR Pomost
- Zgłoszenie sprawy do Zespołu Interdyscyplinarnego i wypełnienie Karty interwencji.
- Inne, jakie?

Do realizacji wsparcia dziecka proponuję członka personelu:

data i podpis osoby odpowiedzialnej za ochronę dzieci przed krzywdzeniem

Wypełnia Dyrektor OPS Marki:

- Zatwierdzam
- Nie zatwierdzam*

*właściwe zaznaczyć x

Uzasadnienie niezatwierdzenia propozycji :

Data, pieczęć i podpis dyrektora

KARTA INTERWENCJI**Część I.***/wypełnia osoba odpowiedzialna za ochronę dzieci przed krzywdzeniem/*

1. Imię i nazwisko dziecka	
2. Adres dziecka	
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia dziecka	
4. Data zgłoszenia	
5. Forma zgłoszenia	
6. Analiza sytuacji zdarzenia wymaga podjęcia interwencji z powodu:	

Część II.*/wypełniają pracownicy Zespołu ds. interwencji i przeciwdziałania przemocy/*

7. Opis działań podjętych przez pracownika socjalnego lub innych członków personelu pracujących z dzieckiem i rodziną	Data	Działanie
	Data	Opis spotkania

8. Spotkania personelu z rodzicami/opiekunami dziecka		
8. Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	☐ Wizyta w miejscu zamieszkania / rozpoznanie sytuacji po zgłoszeniu ☐ Zwołanie posiedzenia specjalistów ☐ Przekazanie sprawy do ZI w celu powołania grupy diagnostyczno-pomocowej ☐ Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” ☐ Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ☐ Wniosek o wydanie zarządzeń opiekuńczych/ zawiadomienie sądu opiekuńczego ☐ Inna forma interwencji /jaka?/ <hr/> <hr/>	
9. Data interwencji i wykaz osób biorących w niej udział	Data	Wykaz osób
10. Wynik interwencji Np. działania organów ścigania, działania OPS Marki, CWR Pomost, działania rodziców/opiekunów	Opis	

podpis pracownika Zespołu ds. interwencji i przeciwdziałania przemocy

**Oświadczenie o zapoznaniu się z Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem
oraz pozostałymi Standardami i zobowiązaniu do ich przestrzegania**

(wzór)

miejsce i data

Ja, _____
nr PESEL _____ -

oświadczam, że zapoznałam/-em się z Polityką ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz
oraz pozostałymi Standardami obowiązującymi w Ośrodku Pomocy Społecznej w Markach i
zobowiązuję się do ich przestrzegania.

podpis

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

miejsce i data

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i/lub państwo obywatelstwa:

1. _____

2. _____

oraz jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych/oświadczenie o niekaralności.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

podpis

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

miejsce i data

Ja, _____

nr PESEL _____ - nr paszportu _____

oświadczam, że w państwie _____ nie jest prowadzony rejestr karny/ nie wydaje się informacji z rejestru karnego.

Oświadczam, że nie byłam/em prawomocnie skazana/y w państwie

_____ za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłam/em się takich czynów zabronionych, oraz że nie nałożono na mnie obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

podpis

Monitoring Standardów Ochrony Małoletnich- ankieta dla personelu

Oceń (w skali od 1 do 10) swoją znajomość polityki ochrony dzieci i pozostałych Standardów (1 - niska, 10 - wysoka)	
Jak oceniasz (w skali od 1 do 10) poziom znajomości polityki ochrony dzieci i pozostałych Standardów wśród personelu? (1 - niski, 10 - wysoki)	
Oceń (w skali od 1 do 10) swoją umiejętność rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci (1 - niska, 10 - wysoka)	
Jak oceniasz (w skali od 1 do 10) umiejętność innych członków personelu rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci? (1 - niskie, 10 - wysokie)	
Oceń (w skali od 1 do 10) swoją znajomość procedur reagowania na symptomy krzywdzenia dzieci (1 - niska, 10 - wysoka)	
Jak oceniasz (w skali od 1 do 10) znajomość wśród personelu procedur reagowania na symptomy krzywdzenia dzieci (1 - niska, 10 - wysoka)	
Czy w Twojej ocenie konieczne jest podniesienie znajomości obowiązujących Standardów ochrony dzieci wśród personelu? Jeśli tak, zaznacz w jakim obszarze.	<ol style="list-style-type: none"> 1. zasad bezpiecznych relacji pomiędzy personelem a dziećmi 2. zasad bezpiecznych relacji pomiędzy uczestnikami wydarzeń a dziećmi 3. zasad i procedur reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

	4. zasad ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych
Czy w Twojej ocenie konieczne jest podniesienie znajomości obowiązującej polityki ochrony i pozostałych Standardów wśród dzieci? Jeśli tak, zaznacz w jakim obszarze.	<ol style="list-style-type: none"> 1. zasad bezpiecznych relacji pomiędzy personelem a dziećmi 2. zasad i procedur reagowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka 3. zasad ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych
Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie w OPS Marki Standardów? Jeśli tak - jakie zasady zostały naruszone (odpowiedz opisowo)	
Czy zostały wówczas podjęte przez Ciebie jakieś działania? Jeśli tak - jakie, jeśli nie - dlaczego? (odpowiedz opisowo)	
Co w Twojej ocenie szczególnie się sprawdza w polityce ochrony dzieci? Które zasady są trudne do realizacji? Zaproponuj zmiany i szkolenia.	